

*Науковий керівник – ПОТРИВАЄВА Наталя,
д-р екон. наук, професорка кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

***КРИЖОВА Вікторія, здобувач вищої освіти
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет***

Анотація: Розглянуто актуальні проблеми забезпечення соціального захисту населення України в умовах економічної кризи. Досліджено вплив кризи на систему соціального страхування, виявлено її слабкі місця та розроблено рекомендації щодо її вдосконалення.

Ключові слова: соціальне страхування, криза, Україна, фінансова стійкість, соціальні виплати, реформи, міжнародний досвід.

Фінансовий облік є ключовим елементом управління підприємством, оскільки він надає інформацію, необхідну для прийняття зважених управлінських рішень. У сучасному світі, який стикається з численними викликами, такими як економічні кризи, зміни в законодавстві та глобалізація, значення фінансового обліку тільки зростає. Економічні кризи викликають суттєві зміни у фінансових потоках підприємств, що вимагає адаптації облікових систем до нових умов.

Фінансовий облік є комплексною системою, що охоплює збір, реєстрацію, узагальнення та аналіз фінансової інформації про діяльність підприємства. Він базується на принципах, які забезпечують ефективність і достовірність, таких як обачність, що вимагає уважно оцінювати доходи і витрати з урахуванням ризиків, та нарахування, яке передбачає визнання витрат і доходів у момент їх виникнення. Фінансовий облік також здійснює контроль за виконанням бюджетів і здійснює моніторинг результатів діяльності, виявляючи відхилення від планових показників. Дотримання законодавства у сфері податкової звітності є важливим аспектом систематичного обліку. В результаті, фінансова звітність дозволяє оцінити ефективність підприємства в порівнянні з аналогічними компаніями, що підкреслює його роль у

управлінському процесі та адаптації до змінюваних умов ринку та економіки [1].

Економічна криза — це період різкого спаду економічної активності, що проявляється у зниженні виробництва, скороченні споживання, зростанні безробіття та падінні інвестицій. Причини криз можуть бути різноманітними: циклічні коливання економіки, неправильна політика центральних банків, зовнішні шоки та системні ризики. Вплив кризи на підприємства значний: скорочення попиту призводить до зниження продажів і доходів, компанії відкладають інвестиції та звільняють працівників. Це також ускладнює виконання зобов'язань перед кредиторами, створюючи додаткові виклики [2,3].

Фінансові системи зазнають негативного впливу: банки стикаються з кредитними ризиками через неплатоспроможність позичальників, що може призвести до банкрутств. Зниження довіри інвесторів веде до скорочення інвестицій, а уряди змушені запроваджувати програми підтримки. Економічна криза може викликати девальвацію валюти, що вплине на імпорт та експорт. У цей період підприємства змушені адаптувати свої облікові практики до нових реалій. Падіння доходів вимагає перегляду методів оцінки активів і зобов'язань, що може ускладнити визначення справедливої вартості активів. Зростання ризику неплатежів спонукає організації збільшувати резерви для покриття потенційних збитків [4]. Адаптація облікових політик є необхідною для підтримки стабільності підприємств, включаючи зміни у вимогах до розкриття інформації та нові стандарти оцінки активів. Фінансовий облік стає критично важливим для прийняття управлінських рішень під час кризи, адже достовірна інформація потрібна для ефективного управління ресурсами. Керівники повинні мати доступ до актуальних даних про фінансовий стан компанії для оцінки ризиків і можливостей [5].

Наступним важливим етапом є розробка стратегій управління витратами і доходами. У кризовий період підприємства стикаються зі значним падінням доходів, тому ефективне управління витратами стає критично важливим для фінансової стабільності. Це включає оптимізацію витрат на операційну

діяльність, перегляд контрактів з постачальниками та пошук нових джерел доходу. Приклади успішного застосування фінансового обліку в кризових ситуаціях показують, що багато підприємств змогли не лише вижити, але й знайти нові можливості для розвитку завдяки своєчасному аналізу фінансових показників. Грамотний фінансовий облік стає потужним інструментом для подолання викликів економічної кризи. В умовах кризи підприємствам важливо впроваджувати нові підходи до фінансового обліку, зокрема гнучке бюджетування, що дозволяє оперативно реагувати на зміни в доходах і витратах. Регулярний аналіз фінансових сценаріїв допомагає оцінити наслідки стратегій, а переорієнтація на управлінський облік забезпечує детальнішу інформацію про витрати та прибутки [6].

Таким чином, ефективний фінансовий облік є критично важливим для виживання підприємств у кризових умовах. Своєчасне управління витратами та доходами, гнучке бюджетування і сучасні інформаційні технології підвищують фінансову стійкість компаній, а регулярний моніторинг фінансових показників дозволяє швидше адаптуватися до змін на ринку. Практичне значення цих результатів полягає в тому, що вони можуть стати основою для підприємств, які прагнуть покращити свою фінансову діяльність. Оптимізація витрат, використання аналітичних інструментів і автоматизація процесів сприяють підвищенню ефективності управління фінансами. Навчання персоналу та залучення зовнішніх експертів також можуть надати конкурентні переваги в складних економічних умовах. У майбутньому дослідження можуть зосередитися на аналізі впливу різних стратегій фінансового обліку на стабільність підприємств під час економічних криз.

Література:

1. Фінансовий облік компанії: поняття, функції, джерела інформації. *Ukrainian Intelligent Technology*. URL: <https://uit.kiev.ua/finansovij-oblik-kompanii-ponjattja-funkcii-dzherela-informacii/> (дата звернення 25.09.2024).
2. Мудрак Р., Довгаль О. Актуальні проблеми глобальної економіки: зміни у світовому виробництві в постпандемічний період. URL :

- <https://lib.udau.edu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/87ba9746-27c3-4f70-9731-07e1993a4eaa/content> (дата звернення 25.09.2024).
3. Потриваєва Н.В., Лугова О.І. Інтегрована звітність: сутність, передумови та тенденції розвитку. *Modern Economics*, №18 (2019), 145-151. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-22](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-22)
 4. Івасенко О., Рева К. Маркетингові стратегії в умовах економічних криз. URL : <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/16522/1/16.pdf> (дата звернення 25.09.2024).
 5. Дубініна М., Чебан Ю.; Сирцева С. Взаємозв'язок автоматизації обліку та організації внутрішнього контролю на підприємстві. URL : <https://dkrkm.org.ua/cache/2021-2022/konf/250222/zbirnik.pdf> (дата звернення 25.09.2024).
 6. Сіренко В., Бурковська А. В. Вплив корпоративного управління на фінансові показники підприємства. URL : <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/80777b24-ca1c-4ce2-a365-528537b02ed8/content> (дата звернення 25.09.2024).

Abstract: *The article considers the current problems of social protection of the population of Ukraine in the context of the economic crisis. The impact of the crisis on the social insurance system is investigated, its weaknesses are identified and recommendations for its improvement are developed.*

Keywords: *social insurance, crisis, Ukraine, financial sustainability, social benefits, reforms, international experience.*

**Науковий керівник – ПОТРИВАЄВА Наталя,
д-р екон. наук, професорка, професорка кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв**